

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Definiční znaky profesionální ligy z pohledu antidopingových předpisů

S problematikou dopingů a porušení antidopingových předpisů se u sportovců lze setkat relativně pravidelně, ať už v kontextu individuálních či kolektivních sportů, jak můžeme v posledních týdnech vidět i v rámci českého sportovního prostředí. Antidopingové předpisy, jejichž porušení je příslušnými antidopingovými orgány posuzováno, představují poměrně rozsáhlou sadu podrobných pravidel. Jak se však ukázalo, i takto rozsáhlá pravidla mohou obsahovat mezery, jejichž existenci odhaluje až praxe.

Teprve nedávno vzniklý Národní rozhodčí soud pro sport zřízený při Národní sportovní agentuře se tak v případě údajného porušení antidopingových předpisů musel zabývat v praxi dosud neřešenou otázkou, co je to profesionální liga a jaké jsou její definiční znaky. Jeho rozhodnutí může být základem nejen pro úpravu antidopingových předpisů, ale též pro odstranění dosavadní nejistoty sportovců i sportovních klubů napříč sportovním prostředím.

Pokud se sportovec prohřeší proti antidopingovým pravidlům, lze předpokládat, že za takové jednání bude Antidopingovým výborem ČR, coby nejvyšším orgánem zabezpečujícím antidopingový program v České republice^[1] (dále jen „ADV ČR“), sankcionován v souladu se Směrnicí pro kontrolu a postih dopingů ve sportu v České republice vydanou ADV ČR s účinností od 1. 9. 2022 (dále jen „Směrnice“). Možné sankce pro jednotlivce jsou uvedeny v článku 10 Směrnice, přičemž jednou z nich je také zákaz činnosti, který může být sportovci udělen mimo jiné pro přítomnost, použití, pokus o použití či držení zakázané látky nebo zakázané metody, kdy každý z uvedených pojmů je v rámci přílohy č. 1 Směrnice podrobně definován. Při zákazu činnosti se nesmí potrestaný sportovec v souladu s článkem 10.14.1. Směrnice *jakýmkoli způsobem účastnit soutěže nebo činnosti (kromě schválených antidopingových vzdělávacích nebo nápravných programů) schválené nebo organizované kterýmkoli signatářem, členskou organizací signatáře nebo klubem nebo jinou členskou organizací členské organizace signatáře **nebo soutěží schválených či organizovaných jakoukoli profesionální ligou nebo jakoukoli mezinárodní nebo národní organizací nebo jakékoliv sportovní aktivity na profesionální nebo národní úrovni, podporované vládní agenturou.***

Jakkoliv je uložený trest oprávněný, pro daného sportovce může mnohdy i několikaletý nucený distanc představovat kariéru ukončující skutečnost. V případě řešeném Národním rozhodčím soudem se z tohoto důvodu hokejový hráč po uložení trestu zákazu činnosti zapojil do hokejové soutěže, která není schválena ani organizována žádným z výše uvedenou právní normou vymezených subjektů. Učinil tak v přesvědčení, že tímto krokem neporušuje mu uložený zákaz. Po uplynutí uloženého trestu se hráč vrátil do české nejvyšší hokejové soutěže. Zanedlouho však byla proti jeho osobě ze strany ADV ČR podána žaloba o porušení antidopingových pravidel s tím, že se zúčastnil soutěže, na kterou se vztahuje zákaz činnosti v souladu s článkem 10.14.1. Směrnice, neboť dle názoru ADV ČR se mělo jednat o profesionální ligu.

Jak se nicméně ukázalo, Směrnice, na rozdíl od ostatních použitých pojmů, definici profesionální ligy či profesionální soutěže neobsahuje a pouze v poznámce pod čarou č. 58^[2] uvádí demonstrativní příklady, a to v podobě Národní hokejové ligy (NHL) a Národní basketbalové asociace (NBA), tedy nejvyšších lig, u nichž nemůže být o profesionalitě pochyb. Přestože tedy Směrnice obsahuje podrobné definice celé řady užitých pojmů, profesionální liga, resp. co je považováno za

profesionální ligu či soutěž, je ponecháno na dovozování prostřednictvím uvedených příkladů (NHL, NBA).

S ohledem na absenci jasného vymezení tohoto pojmu a s tím spojenou neurčitost předmětné normy bylo proto nezbytné se při hájení práv daného hráče zabývat faktickým významem pojmu profesionální liga. Co však dělá profesionální ligu profesionální ligou? A jakým způsobem lze tento pojem interpretovat tak, abychom postupovali v souladu s účelem Směrnice a všeobecnými pravidly pro ukládání trestů?

Jednotná úprava WADA

Absence definice profesionální ligy, jíž se sportovec nemůže zúčastnit v rámci trestu zákazu činnosti, je komplikací nejen pro posouzení, zda hráč antidopingová pravidla porušil, či nikoliv, ale současně představuje zásadní nejistotu pro dotčené subjekty a potenciální riziko vzniku nerovnosti trestání napříč národními antidopingovými orgány. Úprava ochrany proti dopingů je totiž z velké části na národních úrovních sjednocena – nepochybně se zásadním přičiněním Světové antidopingové agentury (taktéž známa jako *World Anti Doping Agency*, dále jen „WADA“), případně Mezinárodního olympijského výboru (dále jen „MOV“), který stojí za zřízením Arbitrážního soudu pro sport (*Court of Arbitration for Sport*, dále jen „CAS“). CAS se později díky prohlášení Kodaňské světové konference o dopingů ve sportu stala konečným odvolacím orgánem pro spory týkající se postihování dopingů ve sportu. [3] přičemž rozhoduje v souladu s Antidopingovým kodexem vydaným WADA (dále jen „Kodex“), ze kterého v zásadě doslova vychází prováděcí Směrnice ADV ČR. Jinými slovy, absence definice profesionální ligy je vedle Směrnice rovněž nedostatkem Kodexu, konkrétně čl. 10.14.1. ve spojení s poznámkou pod čarou č. 77. Ačkoliv tak WADA národní antidopingové orgány formálně nezastřešuje, ve své činnosti k ní s ohledem na postavení CAS i na národní úrovni vzhlížejí. Ve světle řešeného případu se nicméně ani u WADA nebylo možné opřít o relevantní stanovisko stran vymezení profesionální ligy.

Související pohledy na profesionalitu ve sportu

Při neexistenci jednoznačné definice profesionální ligy se může jako vhodné jevit využití analogie k pojmu profesionální sportovní činnost, kterou se rozumí *„sportovní činnost na nejvyšší úrovni, kdy osoby, které sport na nejvyšší úrovni vykonávají – profesionální sportovci –, mají tuto činnost jako hlavní zdroj obživy, věnují se jí zpravidla na denní bázi a povětšinou jsou v nějakém právním vztahu s organizací, jež výkon profesionálního sportu organizuje.“* [4] Ve vztahu k výkladu pojmu profesionální sport lze současně odkázat na čl. 2, bod 143 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17.6.2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, dle kterého je profesionálním sportem *provozování sportu jakožto výdělečného zaměstnání nebo placené služby bez ohledu na to, zda profesionální sportovec a příslušná sportovní organizace uzavřou formální pracovněprávní smlouvu, jestliže odměna sportovce překračuje náklady na účast a tvoří významnou část jeho příjmů.*

Obdobně je vykládán rovněž pojem profesionální sportovec, který je například Národní sportovní agenturou definován jako jakákoliv fyzická osoba, *„jejíž primární příjem plyne z úplatného provozování sportovní činnosti, která je hlavním předmětem jejího zájmu a (zpravidla) obživy, a která v návaznosti na ujednání se sportovním klubem nemůže poskytovat své (sportovní) služby ostatním klubům.“* [5] Při hodnocení toho, kdo je a není profesionálním sportovcem, je možné v rámci fotbalového prostředí analogicky vyjít rovněž z FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players (FIFA RSTP), případně obdobně z Přestupního řádu FAČR, který stanovuje, že profesionálním hráčem je *„hráč, který má s členským klubem, v němž jako hráč působí, uzavřenou účinnou a FAČR evidovanou profesionální smlouvu, na základě které mu v souvislosti s jeho působením jako hráče v tomto členském klubu přísluší odměna převyšující jeho účelně vynaložené náklady na toto působení.“*

Nutno dodat, že sama existence úplatné smlouvy mezi hráčem a klubem nečiní ze sportovce bez

dalšího profesionála. Materiální hledisko daného vztahu se ukázalo jako klíčové v souvislosti s v průběhem pandemie Covid-19, kdy zde existovaly tendence některých amatérských sportovců účelově uzavírat s kluby smlouvy o odměně ve výši např. 1,- Kč, a to s cílem vyhnout se protiepidemickým opatřením, která dovozovala navštěvovat sportoviště výlučně sportovcům profesionálním.

Je evidentní, že byť obsah uvedených pojmů nečiní v teorii zásadní problémy a rovněž rozhodovací praxe si s nimi již relativně úspěšně poradila, nevkládají nám do rukou odpověď stran toho, co je profesionální liga. Je totiž důležité uvědomit si, že liga, v níž působí profesionální sportovci, není bez dalšího profesionální ligou. Účast profesionálních sportovců je jedním z předpokladů profesionální ligy, nikoliv však její jedinou podmínkou.

Svébytná sportovní odvětví

S ohledem na výše uvedené je zjevné, že profesionalitu ligy nelze bez dalšího stavět na (ne)účasti profesionálních sportovců ani (ne)existenci profesionálních smluv, ale je třeba v každém jednotlivém případě materiálně posoudit, zda jsou naplněny hlavní definiční znaky profesionality ve vztahu k lize (soutěži) jako takové. Tento postup později převzal také Národní rozhodčí soud pro sport (dále jen „NRSS“) v řešené věci, nutno dodat s jasným upozorněním, že se jedná o konkrétní posouzení v konkrétní věci, které nemusí platit plošně. I sama Směrnice přiznává disparitu mezi jednotlivými sportovními odvětvími (resp. různorodý dopad jedné a té samé sankce na sportovce z odlišných sportovních odvětví).^[6] Ostatně ani sportovní právo samo o sobě není snadno definovatelným svébytným celkem, jelikož jeho právní úprava není u nás až na některé výjimky nikterak kodifikovaná. To pak v praxi vede k tomu, že sportovní normy existují spíše v rámci jednotlivých sportovních odvětví a struktur (sportovních asociací) a jejich porušení je následně „v různém rozsahu, s různou intenzitou a s různými následky, v rámci (uvnitř) takového sportovního odvětví sankcionováno subjekty za tímto účelem zřízenými (zejména rozhodčí, disciplinární komise).“^[7] V tomto ohledu je vhodné doplnit, že ke zřízení NRSS, který o sporech týkajících se postihování dopingů ve sportu rozhoduje na národní úrovni, došlo ze strany Národní sportovní agentury na základě zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

V kontextu uvedeného upozornění je třeba pro posouzení pojmu profesionální liga v první řadě rozlišovat jednotlivá sportovní odvětví. Dále uvedené závěry totiž mohou platit v případě hokeje či fotbalu, bez dalšího však již nebudou aplikovatelné například v bowlingu, a to mimo jiné s ohledem na zcela odlišnou finanční úroveň jednotlivých soutěží a další aspekty vyplývající z povahy jednotlivých sportů.

Definiční znaky profesionální ligy

V návaznosti na posouzení okolností věci a při zhodnocení povahy hokejového prostředí docházíme k závěru, že mezi definiční znaky profesionální ligy lze zařadit zejména následující:

- a. **propojení s dalšími soutěžemi nebo organizacemi;**
- b. **organizovanost;**
- c. **dodržování standardních pravidel profesionálního sportu;**
- d. **účast profesionálních hráčů a jejich vázanost ke klubu profesionální smlouvou; a**
- e. **zajištění základních životních potřeb hráčů.**

Ohlédnutím za tímto výčtem docházíme k závěru, že se v případě profesionální ligy jedná o tzv. typový pojem (Typusbegriff), jehož vymezení lze dosáhnout postupem předvídaným právní naukou o typu. Typový pojem je popsán prostřednictvím řady typických znaků, u nichž zkoumáme, do jaké míry jsou v daném případě naplněny, kdy zásadní naplnění některých typických znaků může vyvážit

nenaplnění jiného typického znaku, který může v dané věci absentovat - například s ohledem na povahu daného sportu ve srovnání se sportem jiným. Uvedená otevřenost co do znaků je pro typový pojem charakteristická. Rozhodné je, zda v konkrétním případě dojde k naplnění typických znaků v takové míře, že tento případ odpovídá danému typu v celkovém kontextu věci.[8] Tento postup je v praxi mnohdy užívány intuitivně, vědomé užití „*jej však činí racionálnější a hlavně přezkoumatelným.*“ [9]

Cílem tohoto článku tedy není poskytnout úplný přehled všech znaků včetně jednotlivých podmínek a výjimek - to bez kontextu konkrétního případu ani není možné. Lze však shrnout, že profesionální liga bude standardně součástí systému dalších lig, které mohou být ve vztahu k této lize vyšší či nižší úrovní (Premier League k EFL Championship a naopak), případně na úrovni stejné (Východní a Západní konference NHL). Bude rovněž součástí systému národních (například USA Hockey) či nadnárodních organizací (např. IIHF, WADA).

Liga bude nepochybně vnitřně organizovaná, a to jak v rovině organizovanosti sezóny (oddělená kola či části sezóny), tak v rovině řídicích a kontrolních orgánů (vedení ligy). Tyto vlastnosti jsou samozřejmě charakteristické rovněž pro některé amatérské či polo-profesionální soutěže (například ČFL). Totéž platí pro důraz na dodržování určitých standardů profesionálního sportu - typicky antidopingových pravidel, jejichž dodržování je průběžně kontrolováno a porušení sankcionováno, případně jednotlivých pravidel specifických pro daný sport.

Zjevnou podmínkou je dále účast výhradně profesionálních hráčů. Tím není vyloučeno, aby byly zapojeni také někteří neprofesionální hráči, nicméně bude se jednat o spíše výjimečné případy. Současně je třeba mít na paměti, že profesionální hráč je profesionálním hráčem pouze do chvíle, kdy materiálně naplňuje k tomu nezbytné předpoklady. Profesionální hráči jsou vázáni pravidly profesionální smlouvy a v tomto ohledu jsou rovněž vázáni ke svému klubu, přičemž ukončení daného smluvního vztahu se řídí pravidly smlouvy či předpisy příslušné sportovní organizace. Je standardem, že mezi jednotlivými kluby na národní i mezinárodní úrovni může docházet k úplatným hráčským přestupům - tyto přestupy jsou formálně oznamovány příslušným sportovním asociacím, případně podléhají souvisejícím omezením.

V neposlední řadě je stěžejním definičním znakem profesionální ligy skutečnost, že v ní zúčastnění sportovci vykonávají tuto činnost zpravidla na plný úvazek a odměna za tento výkon jim pokrývá základní životní potřeby, které je nezbytné posuzovat s přihlédnutím k potřebám hráče v daném místě. U neprofesionálních či polo-profesionálních sportovců se lze naopak často setkat se situací, kdy jsou nuceni paralelně s danou sportovní činností provozovat jinou výdělečnou činnost, popř. chodit do civilního zaměstnání. Naopak profesionální sportovci by měli mít možnost věnovat se výlučně danému sportu, aniž by byli nuceni zajišťovat si základní životní potřeby prostřednictvím práce v jiných zaměstnáních, ať už v rámci sezóny nebo mimo ni. Soutěže, kde si hráči musejí vydělávat na obživu jinak než účastí v ní, jelikož příjmy ze sportovní činnosti nepřevyšují jejich účelně vynaložené náklady na toto působení, za profesionální považovat nelze.

Závěrem

S výše uvedenými kritérii se obsahově shoduje rovněž NRSS ve svém rozhodnutí, dle něhož se hráč nedopustil porušení antidopingových pravidel. Tento výsledek vnímáme jako správný nejen s ohledem na posouzení pojmu profesionální liga, ale také s přihlédnutím k právní jistotě dotčeného hráče. I v této věci je nezbytné mít na paměti zásadu *nullum crimen sine lege certa*, tj. požadavek určitosti trestněprávní normy, která stanoví, že jednání právem nedovolené musí být vyjádřeno jasně, přesně, srozumitelně a dostatečně určitě, aby adresát právní normy neměl pochybnosti o tom, kdy a za jakých podmínek se jeho chování stává trestným.[10] Ani ve sportovním prostředí se totiž nelze „*ztotožnit s tím, aby negativní důsledky nedostatků v právní úpravě, ať už jde o absenci příslušných norem (...), nebo jejich nesrozumitelnou formulaci, pokud jsou jimi ze strany státu ukládány povinnosti občanům (jednotlivcům), nesly právě tyto subjekty.*“[11]

Závěrem tak nelze než doporučit, aby došlo v souladu s výše uvedeným rozhodnutím k úpravě příslušných ustanovení Směrnice a jejich podrobnějšímu vymezení, případně aby bylo apelováno na změnu souvisejících částí Kodexu ze strany WADA. Zcela jistě pak bude zajímavé sledovat, jak toto rozhodnutí obstojí při případném přezkumu nebo v dalších případech napříč sportovním odvětvím u nás či v zahraničí.

Mgr. Petr Sedlatý,
advokát a společník

Mgr. Daniel Vobořil, LL.M.,
advokátní koncipient

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Atrium Flora
Budova A
Vinohradská 2828/151
130 00 Praha 3

Tel.: +420 246 028 028
e-mail: info@broz-sedlaty.cz

[1] ANTIDOPINGOVÝ VÝBOR ČR. Kdo jsme [online]. Dostupné >>> [zde](#). [cit. 09.01.2024]

[2] „Dále pak Sportovec v Zákazu činnosti nesmí soutěžit v profesionální lize (např. Národní hokejové lize - NHL, Národní basketbalové asociaci - NBA atd.).“

[3] KUKLÍK, J. a kol. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, s. 31.

[4] MAISNER, M., DOUBRAVA, P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. Základy sportovního práva. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2 in RÚŽIČKA, H. Právní postavení profesionálních sportovců a profesionální sportovní smlouvy, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 3-10.

[5] NÁRODNÍ SPORTOVNÍ AGENTURA. Definice profesionálního sportovce [online], 16.4.2021. Dostupné >>> [zde](#) [cit. 08.01.2024]

[6] „Argumenty proti požadavku na harmonizaci sankcí jsou založeny na rozdílech mezi sporty, např. v některých sportech jsou závodníci profesionálové a mají ze sportu značný příjem; v jiných jsou Sportovci opravdoví amatéři, v těch sportech, kde je kariéra Sportovce krátká, má standardní doba

Zákazu činnosti mnohem větší dopad na Sportovce než ve sportech, kde je kariéra tradičně mnohem delší.“ WADA. Světový antidopingový kodex [online], 2003 (verze k 1. 1. 2021), str. 33. Dostupné >>> [zde](#) [cit. 08.01.2024]

[7] KUKLÍK, J. a kol. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, s. 37.

[8] BYDLINSKI, F. Juristische Methodenlehre und Rechtsbegriff. 2. vydání. Wien, New York: Springer-Verlag, 1991, s. 554 in MELZER, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 70.

[9] MELZER, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 75.

[10] Samotná povaha Směrnice a její dopad do práv a povinností sportovců by si nicméně zasloužila vlastní obsáhlé pojednání, k němuž zde bohužel není prostor.

[11] Nález Ústavního soudu ze dne 11.4.2001, sp. zn. II. ÚS 487/2000, či obdobně například Nález Ústavního soudu ze dne 30.4.2019, sp. zn. II. ÚS 2843/18.

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)